

مشخصات طرح

دوره نهم - سال دوم

شماره ثبت:

۳۹۲

شماره چاپ:

۸۴۵

تاریخ چاپ:

۱۳۹۲/۸/۲۹

نام دفاتر:

مطالعات سیاسی

مطالعات حقوقی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۶۰۱۳۴۸۰

تاریخ انتشار:

۱۳۹۲/۱۱/۲

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«طرح الحاق یک بند (به عنوان بند «۷») به ماده (۴۵) قانون

خدمت وظیفه عمومی»

مقدمه

افزودن بند «۷» مبنی بر بهره‌مندی نوه جده‌های بی‌سرپرست از معافیت کفالت به ماده (۴۵) قانون خدمت وظیفه عمومی که مربوط به معافیت کفالت برای خانواده‌های معظم شهدا، جانبازان و ایثارگران می‌باشد، با روح این ماده واحد منطبق است. زیرا ماده مذکور جهت کاهش سختی‌های زندگی و مراقبت از این خانواده‌ها وضع شده است و به نظر می‌رسد که جده‌های بی‌سرپرست از چنین مشکلاتی رنج می‌برند. بسیاری از این جده‌های فاقد سرپرست با نوه‌های خویش زندگی می‌کنند و مشمول معافیت مورد نظر ماده (۴۵) نمی‌باشند. لذا طرح پیش‌رو از سوی نمایندگان محترم مجلس شورای اسلامی ارائه شده است که در ادامه مورد بررسی قرار می‌گیرد.

بررسی طرح

- متن بند الحاقی به ماده (۴۵) بند «۷» تاحدودی مبهم است و می‌تواند دچار تفاسیر متعددی شود. به‌عنوان مثال بین اصطلاحات «ناتوان» و «بیمار» از منظر پزشکی تفاوت وجود دارد، همچنین به‌کار بردن واژه «عملاً» در متن غیرضروری می‌باشد. لذا تدوین متنی ساده و روان که جامع و مانع باشد، ضروری است.

- نکته دیگر درخصوص طرح مذکور، تعارض ظاهری افراد مشمول این طرح با یکی از موارد معافیت کفالت می‌باشد. توضیح مختصر اینکه، براساس بند «۶» ماده (۴۴) قانون خدمت وظیفه عمومی (اصلاحی ۱۳۹۰)، یکی از موارد معافیت کفالت از دوره خدمت ضرورت «یگانه نوه ذکور مراقب با نگهدارنده جد فاقد فرزند یا جده فاقد شوهر و فرزند» است. بنابراین ارتباط مشمولین این طرح با مشمولین موضوع بند «۶» ماده (۴۴) قانون خدمت وظیفه عمومی مشخص نمی‌باشد. چراکه بسیاری از مشمولین این طرح در صورت دارا بودن شرایط مقرر، می‌توانند از معافیت کفالت استفاده نمایند. لذا ممکن است درخصوص دایره شمول طرح حاضر و دایره شمول بند «۶» ماده (۴۴)، تعارضاتی در مقام تفسیر به‌وجود آید.

- براساس تبصره «۱» ماده (۴۴) قانون خدمت وظیفه عمومی (اصلاحی ۱۳۹۰)، از یکسو، شرط شمول معافیت کفالت بر افراد موضوع بند «۶» ماده مذکور تنها فرزند ذکور یا برادر یا نوه بودن و داشتن بیش از ۱۸ سال تمام بیان شده است و ازسوی دیگر نیز، موارد مربوط به شرایط جسمانی جد یا جده احصا و برای تشخیص و بررسی این امر مرجع مناسبی (شورای پزشکی) تعیین شده است. بنابراین ذیل طرح ارائه شده که شرط استفاده مشمولین از معافیت مذکور را تنها رضایت جده و تأیید بنیاد شهید و امور ایثارگران بدون هرگونه معیاری برای نوه مشمول خدمت دانسته است، محل اشکال می‌باشد. چراکه رضایت جده در این حالت

با توجه به اینکه وی ذینفع معافیت مذکور بوده، ملاک نیست. مضاف بر اینکه بنیاد شهید و امور ایثارگران نیز مرجع قانونی تخصصی برای بررسی تأیید وضعیت جسمانی و ناتوانی جده بی‌سرپرست تلقی نمی‌گردد.

پیشنهادهای

- متن قانون طوری تدوین شود که تنها یکی از نوه‌های ذکور جده‌های مورد نظر مشمول این معافیت گردند.
- در متن طرح ذکر شده که فرزند تک‌پسر آنان شهید شده و جده‌های مورد نظر باید فاقد فرزند ذکور دیگری باشند.
- در متن ماده واحده برای جده‌های بی‌سرپرست، محدودیت سنی قائل شود. این محدودیت سنی می‌تواند ۵۹ سال تمام با تأیید شورای پزشکی و یا ۶۵ سال تمام بدون نیاز به چنین تأییدی باشد.
- شورای پزشکی وظیفه عمومی مسئولیت احراز ناتوانی و سازمان دیگری (نظیر سازمان بهزیستی) مسئولیت تأیید استمرار سرپرستی مشمول از جده‌های بی‌سرپرست را برعهده داشته باشد.
- در موافقت با این طرح، پیشنهاد می‌شود این ماده واحده با در نظر گرفتن ملاحظات فوق برای جده‌های بی‌سرپرست نیز اجرایی گردد.
- جهت رفع ابهامات و اعمال پیشنهادهای فوق، ماده واحده مذکور به صورت زیر قابل بازنویسی است:

ماده پیشنهادی

یکی از نوه‌های جد یا جده‌های بی‌سرپرست و ناتوان که فرزند تک‌پسر آنها شهید شده است و نوه مشمول نیز عملاً مراقبت یا سرپرستی وی را برعهده داشته باشد، با رضایت جد یا جده و تأیید ناتوانی ایشان از سوی شورای پزشکی وظیفه عمومی ناجا و تأیید سرپرستی مشمول توسط بنیاد شهید و امور ایثارگران از معافیت کفالت برخوردار خواهد شد.